

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

HELLETAS
Swiss Intercooperation

KOSOVO

Švajcarsko– Kosovska

Podrška Lokalnoj Upravi I Decentralizaciji

LOGOS

Analiza i Prognoza

Sopstvenih Izvora Prihoda u Opštini Elez Han

LOGOS

Ovaj izveštaj je pripremljen od strane RECURA Financials projekat LOGOS koji se sprovodi od HELVETAS Swiss Intercooperation

Januar 2012

RECURA Financials

Address: Nëna Terezë 28/1, 10000 Prishtina, Kosovo

tel: +381 (0)38 777 800, Fax: +381 (0) 38 22 14 14 ; cel: +386(0)49 160 049; 777 800

info@recura.biz - www.recura.biz

Zadržaj

UVOD	4
ZAKONSKA OSNOVA ZA SOPSTVENE PRIHODE	5
UNUTRAŠNJA OPŠTINSKA ORGANIZACIJA PRIKUPLJANJA SP	6
POSMATRANJA POSTOJE EG SISTEMA SP NA KOSOVU	7
ISTORIJSKA PERFORMANSA	9
PROJEKCIJE SOPSTVENIH PRIHODA ZA OPŠTINU ELEZ HAN	14
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE PRIKUPLJANJA SOPSTVENIH PRIHODA	22
Opšte Preporuke	22
Preporuke Za Elez Han	22

Uvod

Ovaj izveštaj analizira Sopstvene Prihode u opštini Elez Han, partnerskoj opštini Projekta LOGOS (Podrška za Lokanu Samoupravu i Decentralizaciju). Izveštaj se zasniva na istorijskim podacima i pretpostavkama na osnovu nalaza iz terenskih poseta i razgovora sa opštinskim zvaničnicima, i predviđa stvaranje Sopstvenih Prihoda za period 2012-2016.

Ovaj izveštaj je deo angažovanja finansijskog eksperta iz RECURA Financials, kao konsultanta projekta Podrška za Lokanu Samoupravu i Decentralizaciju (LOGOS) podržanog od strane Švajcarske Agencije za Saradnju i Razvoj, koji se sprovodi od HELVETAS Swiss Intercooperation.

Ovaj izveštaj treba posmatrati kao nezavisnu spoljašnju procenu opštinske performanse kod generisanja SP i proceni potencijala opštine za SP u budućnosti. Prilikom iznošenja prognoze, konsultant koristi istorijski učinak, kao što je prijavljeno u izveštajima Generalnog Revizora, Odeljenja Trezora unutar Ministarstva Finansija i Direkcije za Opštinski Budžet i Finansije, kao i pretpostavke i procene na osnovu posmatranja i razgovora sa opštinskim zvaničnicima. Treba biti pažljivi jer stvar je u tome da su sve to prognoze, i treba ih oprezno tumačiti kao očekivanja a ne kao zagarantovane rezultate. Da bi se postigli prognozirani rezultati postoji potreba za angažovanje pre svega opštine za poboljšanje kapaciteta planiranja i prognoziranja, izveštavanje prihoda kao i pro-aktivan pristup razvoju politike, postavljanje cene i prikupljanja prihoda od pružanja usluga. Druge angažovane zainteresovane strane na ovom nivou upravljanja su Ministarstvo Finansija, posebno Odeljenje Trezora, Budžetiranja i Odeljenje Poreza na Imovinu.

Izveštaj ispod naglašava istorijski učinak opštine u stvaranju SP i tumači neke od zapažanja za različite kategorije SP tokom perioda 2007-2011. Zatim, izveštaj navodi napravljene pretpostavke na osnovu modela prognoziranja za primenu prognoze generisanja SP za period 2012-2016. Pod uslovom da su postignute ove prognoze, izveštaj analizira prognozirane trendove i pokušava da tumači uzroke takvih prognoziranih performansi. Konačno, izveštaj daje neke indikativne predloge o oblastima koje opštine mogu biti podržane od strane projekta kako bi se postigao cilj povećanja prikupljanja sopstvenih izvora prihoda od strane opština.

Zakonska Osnova za Sopstvene Prihode

Opštinski sopstveni izvori prihoda su regulisani Zakonom o Finansiranju Lokalne Samouprave (ZFLS), koji je usvojen u junu 2008 godine, kao deo Ahtisarijevog Predlog Paketa o zakonima i definiše finansiranje opština. Kao što je navedeno u Članu 8 Zakona o Finansiranju Lokalne Samouprave, opštine su dobile nove finansijske resurse koji će se iskoristiti za pružanje usluga svojim građanima. Među ovim finansijskim sredstvima su oni koji se odnose na Sopstvene Prihode (SP). Sopstveni Prihodi opštine su generisani od strane opštinskih poreza, taksi, dažbina/naplata i kazni, što čini oko 10-20% ukupnog godišnjeg opštinskog finansiranja širom Kosova.

ZFLS nabraja ove kategorije sopstvenih prihoda:

- Opštinske poreze, takse, korisničke dažbine/naplate, ostale naplate za pružene usluge od strane opštine, kao i regulacione naplate i kazne ovlašćene ovim zakonom;
- Rente na nepokretnu imovinu koja se nalazi u opštini, i pod upravom ili vlasništvom opštine;
- Prihodi od prodaje opštinske imovine;
- Prihodi od preduzeća koja su u potpunosti ili delimično u vlasništvu opštine;
- Participacije od strane korisnika obrazovnih i zdravstvenih usluga pruženih od strane opštine;
- Prihodi prikupljeni od strane bilo koje agencije, odeljenja ili organizacije opštine kao rezultat pružanja bilo kakve robe i usluga;
- Kamata opštinskih depozita, ako ih ima;
- Bilo koje druge kategorije prihoda koji su određeni za sopstvene prihode u zakonu Republike Kosova.

Sopstveni Prihodi Opštine (SP) poznati kao i Prihodi Opštinske Uprave (OU) su podeljeni u dve grupe: direktni i indirektni prihodi. Direktni prihodi su usluge pružene u okviru opštinske uprave, dok indirektni SP su prihodi koji se prikupljaju na centralnom nivou od strane resornog ministarstva za agencije i dodaju se na opštinske račune: saobraćajne kazne i sudske troškovi/naknade. Pored toga, deo SP su takođe prihodi osnovnog obrazovanje, prihodi primarne zdravstvene nege i donatorsko finansiranje koje takođe obuhvata učešće građana.

Unutrašnja Opštinska Organizacija Prikupljanja Sp

Prikupljanje SP u opštinama je učinjeno putem Centralno Bankarskog Autoriteta Kosova (CBAK). Ovaj sistem je osnovan od strane Ministarstva Finansija i efikasno se koristi od većine opština.

Opštini je omogućen poseban žiro račun unutar centralnog bankarskog autoriteta, koji se koristi od strane opština za čuvanje prikupljenih finansijskih sredstva i za uticanje na isplate. Budžet i Odeljenje za Finansije označavaju priznanicu UNIREF-a sa serijskim brojem svakog Odeljenja koji generiše SP. U teoriji bi trebalo da bude poseban UNIREF za svaki ekonomski kod koji se koristi za generisanje prihoda, ali u stvarnosti i upotreba ekonomskih kodova i UNIREF sistema ostavlja puno toga da se poželi.

Svako Odeljenje ima dodeljen opštinski zvaničnik koji je zadužen za prihvatanje potvrde UNIREF-a. Opštinski službenici su zaduženi za izdavanje potvrde UNIREF-a prema svakoj usluzi izrečenoj nazad službeniku zaduženom za sve opštinske SP u jedinici SP unutar Opštinskog Odeljenja za Budžet i Finansije. Jedinica SP unutar Opštinske Direkcije za Budžet i Finansije je onda odgovorna za prijave prihoda u Odeljenu za Trezor u okviru Ministarstva Finansija.

Proces prikupljanja zavisi od vrednosti usluga koje su pružene građanima. Sve usluge koje su ispod 10 evra se plaćaju u gotovini, dok usluge koje su iznad ovog iznosa se plaćaju direktno u banci sa određenim redosledom plaćanja UNIREF-a izdatom od strane lica zaduženog za svako odeljenje koje izdaje priznanice/potvrde.

U slučajevima kada se usluge naplaćuju po 10 evra ili ispod, ove naknade se direktno prikupljaju od strane opštinskog odeljenja službenika i prijavljuju se na kraju radnog dana sa samo jednom UNIREF priznanicom kao paušalna suma.

Posmatranja Postojećeg Sistema Sp Na Kosovu

Osnovni dokumenat koji reguliše sopstvene prihode na opštinskom nivou JE Opštinska Uredba o porezima, taksama, korisničkim naplatama i kaznama. Uredba definiše usluge koje se pružaju građanima od strane opština, odeljenja zaduženih za pružanje ovih usluga i troškove tih usluga za građane.

Iako većina opština sada imaju nekoliko godina iskustva u oblasti planiranja, upravljanja i prikupljanja prihoda iz sopstvenih izvora, još uvek postoje mnogi problemi sa sistemom. Na nacionalnom nivou, mnoge od ovih naknada su slabo regulisane i nisu jasno definisane u odnosu na Kontni Okvir i/ili javni sektor obračunskog sistema (UNIREF). Na lokalnom nivou, mnogi od ovih naknada su nasumično prijavljene kod lokalnih vlasti i prikupljene su od strane jednog broja različitih opštinskih odeljenja i agencija koje ne rade zajedno. Podjednako važno, lokalne samouprave nemaju, ili ne koriste, informacije o osnovicama, stopama, a prinosi ovih naknade su da razviju lokalne koherentne politike SP. Konkretno, oni često nisu u stanju da prepisu poreklo taksu i poreza za fizička i pravna lica; da razlikuju isplatu dugova iz prošlosti i tekućih obaveza i tako da analiziraju stope naplate; i da analiziraju prinose pojedinih naknada i troškova u vezi sa njihovim osnovicama, ili broja poreskih obveznika.

Opšti problem u svim opštinama je da Opštinska Uredba sa porezima, taksama, korisničkim naplatama i kaznama nije dovoljno jasna, nabroja mnogobrojne opštinske usluge koje generišu SP, bez povezivanja ovih ekonomskih kodova iz Kontnog Okvira koji treba da se koristi za izveštavanje ovih prihoda. Takođe, problemi sa usklađivanjem ekonomskih kodova sa sistemom UNIREF-a stvaraju dodatnu konfuziju pri prijavljivanju ovih prihoda. Nepostojanje sistema MIS za SP u opštinama pored gore navedenih problema gotovo nemoguće uraditi detaljnu analizu sopstvenih izvora prihoda u opštinama, razdvojiti podatke u smislu korisnika usluga, identifikovati i razdvojiti stare dugove i one dugove tekuće godine, fakture, a samim tim otežava da se poboljša planiranje sopstvenih izvora prihoda i razviju odgovarajuće politike i odluke opštinske uprave.

Gore identifikovana pitanja utiču posebno na opštine i njihov način registracije i onda izveštaj SP otežava detaljno razdvajanje podataka i analiziranje trendova iz prošlosti, samim tim što je ekstrapolacija i predviđanje podataka veoma teška. Pored toga, očekivane promena u pravnom okviru u vezi prihoda iz sopstvenih izvora, utičući naročito na poreze na imovinu, poreze koji se odnose na građevinske i poslovne poreze, primeniće proporcije doprinosa od strane različitih kategorija prihoda i uticaće i na donju liniju SP u većini opština.

U cilju unapređenja poslovnog okruženja, nacionalna vlada je nedavno u potpunosti odstranila poslovne takse, koje su korišćenje za sastav u proseku od 8% SP opštine. Osim toga, očekuje se da sa novim Zakonom o izgradnji, planiranom da se usvoji 2012 god, naknade za građevinske dozvole koje se plaćaju po opštinama za izdavanje dozvola za novogradnju će takođe biti potpuno odstranjene. Ovo je još veći problem jer građevinske dozvole su sastavni deo više od 20% opštinskih prihoda u proseku, čime se stvara još veća grupa proizvodnih kapaciteta SP za opštine. Ove promene, iako doprinosi više poslovnom i institucionom prijateljskom okruženju će stvoriti probleme za opštine. Dalje

preporuke su date centralnoj Vladi da smanji iznos opšteg granta centralnog nivoa, što će smanjiti ukupan nivo opštinskih prihoda i što će otežati opštinama da obezbede usluge za svoje građane kao što se i zahteva. U principu, dok promene kod ukupnih prihoda opština (obuhvatajući uvođenje novih propisnih podataka za proračun) treba proći na postepen način, opštine moraju istovremeno da zadrže značajne izvore SP, ako žele da grade novu infrastrukturu, a ako žele da sadrže realnu fiskalnu autonomiju i preuzmu neke prave odgovornosti za oporezivanje građana i preduzeća u njihovim nadležnostima. Kako stvari stoje sada, porez na imovinu, mada sada najvažniji izvor SP na opštinski nivo, će dobiti na još veći značaj jer će biti trenutno jedini vodeći prihod na opštinskom nivou i koji će trenutno dozvoliti opštinama da prikupljaju i ri-investiraju za svoje građane. Iz tog razloga, težište napora na opštinskom nivou treba da bude u poboljšanju politike, planiranja i prikupljanja poreza na imovinu.

Ministarstvo Finansija, Odeljenje Poreza na Imovinu takođe je nedavno odlučilo da uvede dodatni koeficijent kvaliteta izgradnje kod proračuna poreza na imovinu. Oni su probali novi sistem u dve opštine 2011 godine i očekuje se da se sistem odvija i u 11 novih opština u 2012. Efekat uvođenja koeficijenta kvaliteta, koji će odrediti i označiti pad ili rast osnovnog računa u zavisnost od kvaliteta imovine, i očekuje se da će doći do pada vrednosti iznosa poreza na imovinu uopšte, međutim kada se fakturiše efekat rasta na minimalnoj poreskoj stopi do 0.15% imovinske vrednosti, onda ukupni efekat treba biti pozitivan u odnosu na fakturisani porez na imovinu. Ipak, izazov održavanja istog nivoa ili rast prikupljanja poreza na imovinu ostaje najveći izazov. Opštine treba da izuzetno dobro rade sa porezom na imovinu kako bi se najmanje osetio efekat odstranjivanja dva glavna izvora SP i potencijalni pad ukupnog granta od strane centralnog nivoa.

Istorijska Performansa

Kada se analizira istorijska performansa Opštine Elez Han, konsultanti su koristili izveštaje Generalnog Revizora, izveštaje iz Odeljenja za Trezor unutar Ministarstva Finansija i Odeljanja Opštinskog Budžeta i Finansija, kao i opširnije konsultacije sa relevantnim opštinskim zvaničnicima. Istorijski podaci ne mogu precizno pokazati tačne izvore sopstvenih prihoda zbog nedosledne klasifikaciji SP, uključujući različite definicije prihoda iste vrste i koristeći različite ekonomske kodove iz Kontnog Okvira za isti prihod, ili korišćenje potpuno pogrešnih kodova u izveštavanju SP. Dalje, još uvek postoje pitanja vezana za korišćenje ekonomskih kodova u pogledu UNIREF bar-kod sistema za registrovanja izdavanja faktura i prihoda.

Ovaj deo izveštaja predstavlja analizu istorijskog učinka/performance opštine Elez Han u prikupljanju prihoda iz sopstvenih izvora i analiza okolnih trendova.

	Kodevi	2008	2009	2010	2011
Prihodi od poreza na imovinu	40110	53,000.00	65,000.00	54,228.84	70,303.64
Prihodi od biznisa/preduzeća		10,000.00	87,000.00	90,705.00	94,727.00
Prihodi od poreza na biznis	50006				
Prihodi od komercijalnih licenci		10,000.00	84,000.00	86,595.00	
Prihodi od licenci za oglase/reklame	50212				
Prihodi od licenci i usluga					
Prihodi od dozvola za eksploataciju šuma					
Korišćenje putne infrastrukture					
Prihodi od kamenoloma i rudnika	50203				
Takse za produženo radno vreme					
Prihodi od licenci za poslovanje	50204		3,000.00	4,110.00	
Promena poreza na biznis	50007				
Licence za individualne aktivnosti	50201				92,307.00
Licence za profesionalne usluge	50206				
Licence za prevoz dobara	50208				
Licence za berbe	50209				
Licence za igre na sreću (video igre/slot machines)	50210				
Licence za alkoholna pića i usluge	50211				
Licence za lov i ribolov	50213				
Licence za prodavnice na ulicama/Kioske	50202				
Licence za velike radnje	50217				
Licence za građevinske kompanije	50218				
Licence za arhitektonske kompanije	50220				
Licence za hotele	50221				
Licence za usluge osiguranja	50223				
Licence za maloprodajna mesta benzina i gasa	50308				
Ostale licence za biznis	50290				2,420.00
Ostale takse na biznise	40050				
Paušalni porez	40010				

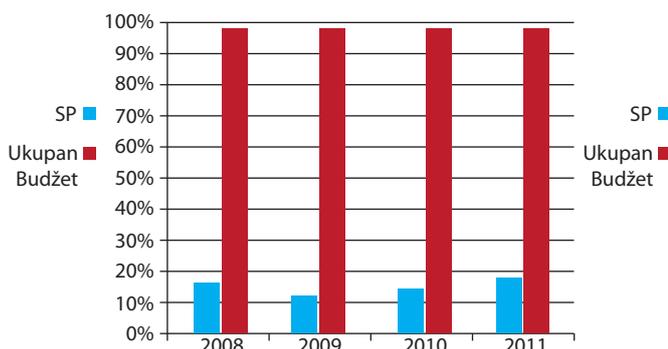
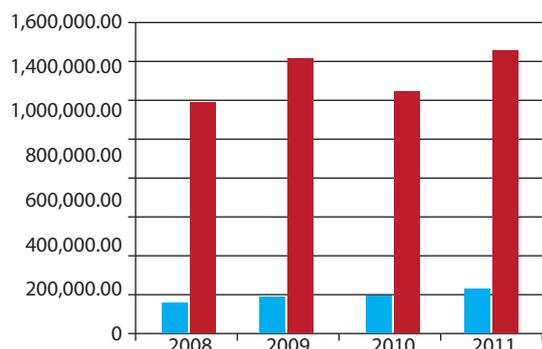
Prihodi od korišćenja opštinske imovine		2,000.00	1,000.00	13,174.10	17,341.50
Prihodi od parking vozila	50008				
Prihodi od prodaje opštinske imovine	50413				
Prihodi od korišćenja zemljišta	50405				17,341.50
Izdavanje opštinske imovine	50408	2,000.00	1,000.00	13,174.10	
Prihodi od prodaje dobara	50403				
Prodaja službenog lista	50404				
Korišćenje javne imovine za otvoreno tržište	50406				
Izdavanja u zakup trgovinskih kompanija	50407				
Prihodi od koncesija	50417				
Prihodi od zakupa/lizinga stambene imovine	50418				
Prihodi od prodaje usluga		13,000.00	16,000.00	12,782.54	60,344.03
Prihodi od inspekcije		1,000.00			
Veterinarska inspekcija	50505				
Inspekcija za prehrambene objekte	50501			200.00	
Inspekcija za požar					
Inspekcija za životnu sredinu					
Prihodi od geodezijskih planova					
Aktivnosti u oblasti merenja zemljišta Direkcija za Urbanizam	50504				1,729.04
Inspekcija urbanih planova - Direkcija za Urbanizam	50503				13,767.00
Prihodi od građevinskih dozvola					
Uplate za promenu korišćenja zemljišta	50012		1,000.00		47,571.35
Izdavanje građevinskih dozvola	50009	12,000.00	15,000.00	9,026.18	9,953.64
Licence za rušenje	50010			3,556.36	150.00
Ostale usluge					
Tehnička provera objekata	50205				
Prodaja usluga	50401				
Prodaja drveća	50507				940.00
Inspekcija – sanitarna higijena	50508				
Inspekcija merenje opreme	50509				
Inspekcija mernih jedinica na benzinskim pumpama	50026				
Prihodi od sudskih, policijskih i opštinskih kazni		18,000.00	16,000.00	14,713.55	13,050.00
Novčane kazne				250.00	
Novčane kazne – šumarstvo				552.75	
Sudske novčane kazne		5,000.00	2,000.00	475.80	
Prihodi od saobraćajnih kazni	50101	13,000.00	14,000.00	13,435.00	13,050.00
Inspekcijske novčane kazne	50104				
Ostale novčane kazne	50107				
Uklanjanje I Deponovanje vozila	50103				
Ostalo					
Ostale isplate	55300				
Ostali prihodi	55300				

Prihodi od administrativnih taksi		21,000.00	28,000.00	27,154.50	39,521.00
Prihodi od registracije vozila	50001	10,000.00	14,000.00	13,808.00	14,450.00
Izdavanje vozačkih dozvola	50005		1,000.00	684.00	
Naknade od putnih isprava	50003				
Učešće na tenderima	50020	1,000.00	1,000.00	1,305.00	20.00
Porez na puteve	50002				
Certifikati ovlašćenog registra (rođenja, venčanja, smrti itd.).	50013, 50014, 50015	4,000.00	10,000.00	3,078.00	2,753.00
Ostali registarski dokumenti		5,000.00		5,699.50	4,956.50
Certifikati različitih dokumenata	50017		1,000.00	159.00	141.00
Takse od formulara za zahteve		1,000.00	1,000.00	2,421.00	
Naknade za registraciju nasleđa	50011				5,540.00
Zdravstveni certifikati za vozačke dozvole	50024				216.00
Porez za ličnu kartu	50004				
Ostale administrativne takse	50019				11,444.50
Druga poreska uverenja	50016				
Porezi od fotokopiranja različitih dokumenata	50018				
Porez od uverenja državljanstva	50025				
Proizvodne marke	50412				
Učešće građana (zdravstvo i obrazovanje)		3,000.00	3,000.00	2,513.60	4,771.60
Prihodi iz kulture	50409				0.00
Prihodi od zdravstvenih usluga	50409	3,000.00	3,000.00	2,513.60	4,771.60
Prihodi od vrtića	50409				0.00
Prihodi od srednjeg obrazovanja	50409				0.00
Grantovi i Donacije		70,000.00	10,000.00	0.00	0.00
Učešće građana u projektima		70,000.00	10,000.00		
Strani donatori					
Kosovski donatori					
Ukupno generisani SP tokom finansijske godine		190,000.00	226,000.00	215,272.13	300,058.77
		183.58%	18.95%	-4.75%	39.39%
Preneti prihodi iz prethodnih godina		58,004.00	112,000.00	140,272.00	
Ukupno		248,004.00	338,000.00	355,544.13	300,058.77

Tabela 1. Opština Elez Han - Istorijsko prikupljanje Sopstvenih Prihoda 2008-2011

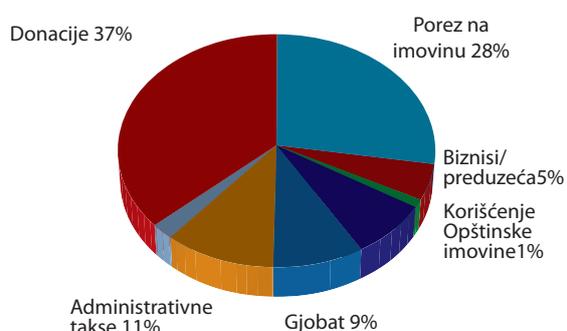
Kada se analiziraju istorijski tokovi sopstvenih prihoda u opštini Elez Han, može se uočiti sledeća zapažanja za glavne grupe prihoda iz sopstvenih izvora. Kao što je prikazano na tabeli 1, u opštini Elez Han je zabeležen rast generisanja SP od 18.95% u 2009 u odnosu na 2008 godinu. To je uglavnom zbog porasta prihoda od biznisa. U 2010 bilo je pada od 4,75 %, uglavnom zbog nedostatka donacija. Tokom 2011, generisani SP od strane opštine povećani su ponovo za 39,39%. Prihodi od prodaje usluga su bili glavni pokretači ovog rasta; oni su bili četiri puta veći od prikupljene količine tokom 2010 god.

Sopstveni Prihodi ostvareni u toku finansijske godine u Elez Hanu su u proseku 17.65% od ukupnog godišnjeg budžeta predviđenog za opštinu na početak godine. Ovo je predstavljeno putem dve figure ispod:

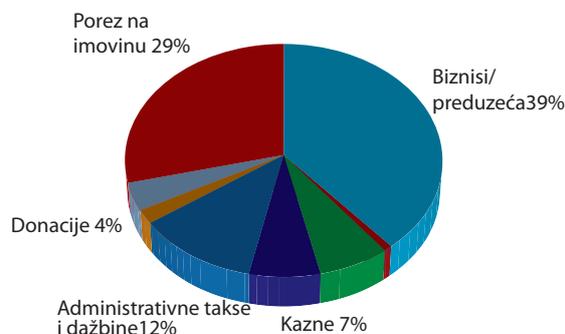

Većina prihoda za ovu opštinu su generisani od poreza na imovinu, prodaje usluga, kazni i administrativnih taksi i dažbina. Struktura učešća različitih kategorija je predstavljena u nastavku:

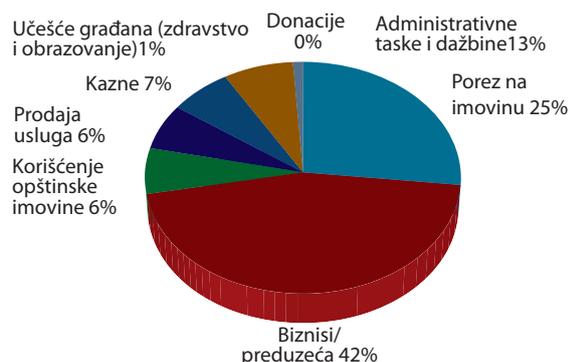
Elez Han - SP po kategorijama 2008

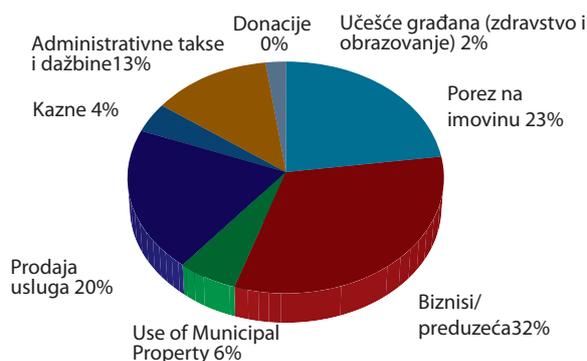
Elez Han - SP po kategorijama 2009

Elez Han - SP po kategorijama 2010

Elez Han - SP po kategorijama 2011

Kada se analiziraju specifične kategorije sopstvenih prihoda, može se uočiti sledeća zapažanja. Bilo je oscilacija kod prihoda od poreza na imovinu tokom godina, sa vidljivim rastom u 2009 u odnosu na 2008. Prikupljanje poreza na imovinu je povećano za 22.6% u 2009 u odnosu na 2008, pad od 16.6% u 2010 upoređenju sa 2009, onda ponovni rast od 29.64% tokom 2011. Nivo učešća poreza na imovinu na ukupan iznos SP za Elez Han je bio 27.89%, 28.76%, 25.19% i 20.42% za period 2008 – 2011, odnosno. Smanjen procenta u 2010 je razlog značajnog rasta ostalih kategorija, posebno od prihoda od komercijalnih licenci i prihoda od korišćenja opštinske imovine u 2010.

Nivoi prikupljanje poreza na imovinu se odnose na pitanja upravljanja, pri čemu se baza podataka imovine ne ažurira redovno kao što je u skladu sa zakonom. To izaziva probleme sa naplatom, koji se i dalje

pogoršavaju zbog činjenice da se obračun vrši centralno od strane Ministarstva Ekonomije i Finansija, sa ograničenim pristupom opština na sistem i automatsko stvaranje agregatnih izveštaja menadžmenta. Što se tiče registracije imovine i baze podataka, LOGOS Projekat je u 2011 podržao sve svoje partnerske opštine sa projektom da registruju nove ne registrovane imovine u sistemu putem pružanja obuke, opreme i spoljne geometre po opštinama za proces registracije. To je imalo efekat na popunjavanja opštinske baze podataka o porezu na imovinu i doprinelo je da je i sistem što pravičniji i demokratski, uključujući sve opštinske imovine u poreskom sistemu. Konkretno, projekat je podržao opštinu Ezel Hana u registraciji viši od 250 novih imovina, što je i povećalo poresku osnovicu za opštinu. Efekti registracije se očekuje da bude predstavljeni u toku finansijske godine 2012, kada će fakture za ove osobine biti izdate, i proporcionalno povećati naplatu poreza na imovinu u opštini.

Prihodi od biznisa su povećani znatno tokom godina, počevši od 10,000 Evra u 2008 godini do 87,000 Evra u 2009 do 90,705 Evra u 2010 i 94,727 Evra u 2011. Prihodi od biznisa čine 5.3% u 2008, 38.49% u 2009, dok u 2010 prihodi od biznisa su činili 42.14% i 31.57% ukupno generisanih SP u opštini Elez Han u 2011. Glavni činoci u ovoj kategoriji su prihodi od komercijalnih licenci sa 73% doprinosa.

Prihodi od korišćenja opštinske imovine imaju nizak doprinos za generisanje sopstvene prihode, čineći ih u proseku oko 3% ukupnih SP.

Prihodi od prodaje komunalnih usluga imaju malo veći doprinos za prikupljanje sopstvenih prihoda u odnosu na prethodnu grupu, koja se sastoji u proseku oko 10% ukupnih opštinskih SP.

Prihodi od opštinskih, sudskih i policijskih saobraćajnih kazni tokom perioda 2008–2011 su učestvovali u proseku od 11.51% ukupno prikupljenih SP. Prihodi od saobraćajnih kazni čine 88% ove kategorije.

Administrativne kazne, dažbine i porezi takođe čine veliki deo prikupljenih SP u opštini Elez Han, rangirajući se kao četvrti po veličini posle poreza na imovine, poreza na biznise i komunalne usluge, obezbeđujući u proseku 12.3% ukupno prikupljenih SP tokom perioda 2008–2011. Najveći činoci ovde su prihodi koji dolaze od izdavanja različitih izvoda i sertifikata kao i naplata za registraciju vozila.

Prihodi koji dolaze od učešća građana a koji se odnose na zdravlje, obrazovanje i kulturu, u proseku obezbeđuju oko 1.4% ukupno generisanih SP.

Konačno, doprinosi građana za projekte kapitalnih investicija su bili od značaja u 2008 sa 70,000 Evra obezbeđenih kroz učešće građana; u 2009 ovaj nivo je bio 10,000 Evra, dok u 2010 i 2011 učešće je palo na nulu. Nije bilo prijavljenih nikakvih inostranih donacija u opštini Elez Han registrovanih u Sistemu Trezora tokom celog analiziranog perioda.

Projekcije sopstvenih prihoda za opštinu Elez Han

Radi obavljanja projekcije za generisanje Sopstvenih Prihoda, konsultant se suočio sa teškoćama u uspostavljanju osnove sa pretpostavkama i predviđanjima jer podaci nisu razdvojeni. Mada su opštine postavili nivoe za poreze, dažbine i takse u opštini i opštinske uredbe koje u proseku su navele veliki broj različitih stavki koje se smatraju SP, prijavljene u ograničenom broju ekonomskih kodova u kontnom okviru, kao i UNIREF bar kodova. Podaci nisu prikupljeni za svaku pojedinačnu stavku i prihodi su evidentirani na osnovi većih kategorija. Dalje, zbog promena u ekonomskim kodovima koji su se koristili tokom godina, pojedini prihodi su evidentirani u okviru različitih stavki u različitim godinama stvarajući tako probleme za poređenja. Što se tiče poreza na imovinu, opštine od 2008 imaju samo svoje prognoze budžeta i opšte podatke o prikupljenim iznosima, ali oni imaju veoma ograničen pristup sistemu MIS poreza na imovinu zasnovanom u Ministarstvu Finansija. Dakle, veoma je teško proceniti prikupljeni iznos i dugove, koliko od godišnje naplate dolazi od plaćanja računa tekućih godina i koliko je od isplate starih dugova. Opštine i dalje ne mogu da generišu automatske izveštaje iz sistema koji će im omogućiti objedinjene analize po zonama, vrste imovine, vrste vrednovanja ili da identifikuju najveće dužnike za bolje ciljanje. Osim toga, većina opština ne ažurira bazu podataka imovine kako se zahteva (1/3 svake godine), i to je najveći problem u uspostavljanju prave baze podataka za imovinu. U tom smislu, Ministarstvo Finansija je pokrenuo još jedan geodetski projekat za registraciju imovine koja je već u sistemu, tako da se podaci ažuriraju i novi koeficijenti kvaliteta zgrade/objekta uvede u sistemu i koriste se za izračunavanje poreza. Dok, što se tiče nove/ne registrovane imovine, LOGOS projekat u 2011 je podržao svoje partnerske opštine, uključujući i Elez Han, a uvođenje ovih imovina u sistemu. Za novo registrovane imovine/svojsva, preko 250 u Elez Hanu, sada će se izdati i računi za porez na imovinu po prvi put u 2012 god., čime će se povećati kako poreska osnovica za opštine i samim tim i stopa naplate. U pogledu stope i procene vrednost određenih od strane opštine, stope postavljene od opštine se ne menjaju svake godine i precene vrednosti imovine/nekretnina ostaju nepromenjene, tako da prihodi od poreza na imovinu neće pratiti bilo kakve promene u vrednosti imovine niti imaju bilo koji indeks inflacije koji povezan sa nivoom zaduženih. Dalje, procene vrednosti, u većini slučajju, su uglavnom ispod realne tržišne cene, samim tim i održavanje niskog iznosa poreza na imovinu. Nedavno, Vlada Kosova je odlučila da izmeni minimalne stope poreza na imovinu i poveća ih na nivou od 0.05% do 0.15% godišnje vrednosti imovine. Kao što je trenutna prosečna stopa poreza na imovinu u Kosovskim opštinama oko 0.1% ovaj rast stope će rezultirati sa oko 50% povećanja računa poreza na imovinu, što takođe može uticati na nivoe prikupljanja.

Kao što izveštavaju opštine sopstvene agregatne prihode u smislu kategorija ili pod-kategorija, i zbog nedostatka podataka za određivanje prave poreske osnove, ne mogu se koristiti jedinice i cene po jedinici posebnih stavki SP u sprovođenju prognoze. Tako, da se sprovede prognoza, konsultanti su se konsultovani opširno sa opštinskim službenicima kako bi dobili što precizniju slike istorijskog učinka i razloge većih oscilacija tokom godina. Diskusije sa relevantnim opštinskim službenicima odgovornih za prikupljanje određenih prihoda su realizovane sa ciljem da se dobije njihova inputa za potencijalne buduće trendove. Prognoze su uglavnom urađene na osnovi da faktori, pretpostavke povećane stope naplate i pretpostavke prirodnog rasta. U slučajevima gde istorijski trend ne može biti osnova zbog oscilacija prihoda, godine izvan postojećeg intervala su isključene ili su proseci uzeti.

Slede opisi preduzetih pretpostavki za određene kategorije i pod-kategorije SP i procenjeni potencijal opštine da poveća sopstvene prihode u periodu od 2012 – 2016.

Pretpostavljene Prognoze

Konsultant je preduzeo sledeće pretpostavke po proceni sopstvenih prihoda za period 2011 – 2016:

Porez na imovinu:

Čim podeljeni podaci po različitim područjima nisu bili na raspolaganju, tako i konsultanti nisu bili u stanju da dobiju tačne podatke iz Ministarstva za Ekonomiju i Finansije o ukupnom računu fakturisanog poreza na imovinu tokom godina za opštinu, niti je bilo dostupnih podataka o prikupljanju dugova iz tekuće vs prethodnih godina unutar naplate tokom jedne finansijske godine.

Pretpostavke su napravljene u smislu povećanja stope naplate i prirodnog priraštaja, kao i planirani rast nivoa stope poreza na imovinu, po instrukcijama koje se očekuje da dolaze iz Odeljenja Poreza na imovinu u Ministarstvu Finansija. Dalje, od 2013 Vlada namerava da počne oporezivanje svojstva zemljišta, što se takođe očekuje da će imati značajan uticaj na prihode od imovine u opštinama.

Pretpostavka o povećanju poreskih stopa je da će povećati prihode u ovoj kategoriji od oko 30 %, dok prihodi od dodatnog poreza na imovinu zemljišta se pretpostavlja da imaju uticaj od 10 %. Osim toga, poboljšanja kod prikupljanja je pretpostavljeno da bude na 2,5 % u odnosu na prethodne godine u periodu 2012 – 2014, a zatim 1 % u 2015 pa nadalje. Prirodna stopa rasta za nove oporezive imovine procenjena se na osnovu povratnih informacija iz opštinskog službenika u smislu trenda za novim svojstvima registrovanih svake godine, i prirodni rast pretpostavlja se da je 0,4 % u 2012, 0,5% u 2013, 0,6 % u 2014 pa nadalje. Konkretno, kao posledica registracije novih ne registrovanih svojstava uz podršku projekta LOGOS, poreska osnovica za Kačanik porasla je za više od 1.000 novih svojstava, koje će biti naplaćene po prvi put u 2012 i utiču na stope naplate od porez na imovinu od 2012 pa nadalje.

Porezi i Dažbine na Biznis:

Zbog promene u politici sa centralnog nivoa Vlade, prihodi od preduzeća će se u potpunosti zaustaviti na opštinskom nivou. Naime, kao deo inicijative za poboljšanje poslovnog okruženja. Dakle, očekujemo da prihodi od naplate za licence ili dozvole preduzeća se potpuno zaustave od 2012 i da se prethodni dugovi neće prikupljati uopšte.

Prihodi od korišćenja opštinske imovine:

Prihodi koji dolaze od zakupa opštinske imovine (prostora) se pretpostavlja da će porasti zbog boljeg iskorišćavanja bez novog rasta. Poboljšano korišćenje se pretpostavlja da je 5 % u 2012, 10% u 2013 i 15% u 2014, bez rasta kasnije.

Opština ne prikuplja nikakve prihode od upotrebe opštinskih prostora za parking, davanje u zakup opštinskog zemljišta, prostora za parking, ili bilo kojeg drugog oblika korišćenja opštinske imovine. Konsultanti snažno sugerišu da se razmotri mogućnost uvođenja generisanja poreskih prihoda, taksa i dažbina u ovim kategorijama, naročito koristeći svoj geografski položaj kao granična opštine.

Prihodi od prodaje komunalnih usluga:

Prihodi od izdavanja građevinskih dozvola su pretpostavljeni da rastu zbog poboljšanja naplate i prirodnog priraštaja. Poboljšana kolekcija pretpostavlja se da će biti 2,5 % u odnosu na period 2012 – 2014, onda pad do 1% rasta za 2015 pa nadalje. Pretpostavka za prirodni priraštaj je ista kao za novo registrovanu imovinu i data je kao od 4% u 2012, 5% u 2013, 6% u 2014 i nadalje.

Naknada za promenu namene zemljišta se pretpostavlja da je bila veoma visoka u 2011 i mi očekujemo da ta brojka zabeleži pad na više istorijske nivoe u 2012, uz rast koji se nakon toga nastavlja pod istim pretpostavkama kao za građevinske dozvola predstavljene iznad.

Prihodi od sudskih, policijskih i opštinskih kazni:

Sudske i Saobraćajne kazne su pretpostavljene da zabeleže rast zbog opšteg raste ekonomije opštine kao i trgovine i razmene Kosova i Makedonije, sa stopom rasta koja se odražava na ekonomski rast od 3% u 2012, 4% u 2013, 5% u 2014 i 6% u 2015 i tako dalje.

Prihodi od Administrativnih Taksi i Dažbina:

Prihodi od administrativnih taksi se pretpostavlja da se porasti kao i ekonomski rast od 3% u 2012, 4% in 2013, 5% u 2014 i 6% u 2015 pa nadalje, dok kao posledica rasta broja stanovništva će se povećati za dodatno 4% u 2012, 3% u 2013 i 2% u 2014 pa na dalje.

Učešće građana u zdravstvu i obrazovanju:

Prihodi od učešća na zdravstvene usluge se pretpostavlja da će se povećati zbog rasta stanovništva, uz pretpostavljene stope rasta da će biti iste kao one za izvode rođenih, bračnih i ostalih gore navedenih izvoda/certifikata. Ne postoje prihodi od učešća u obrazovanju u opštini.

Grantovi i donacije:

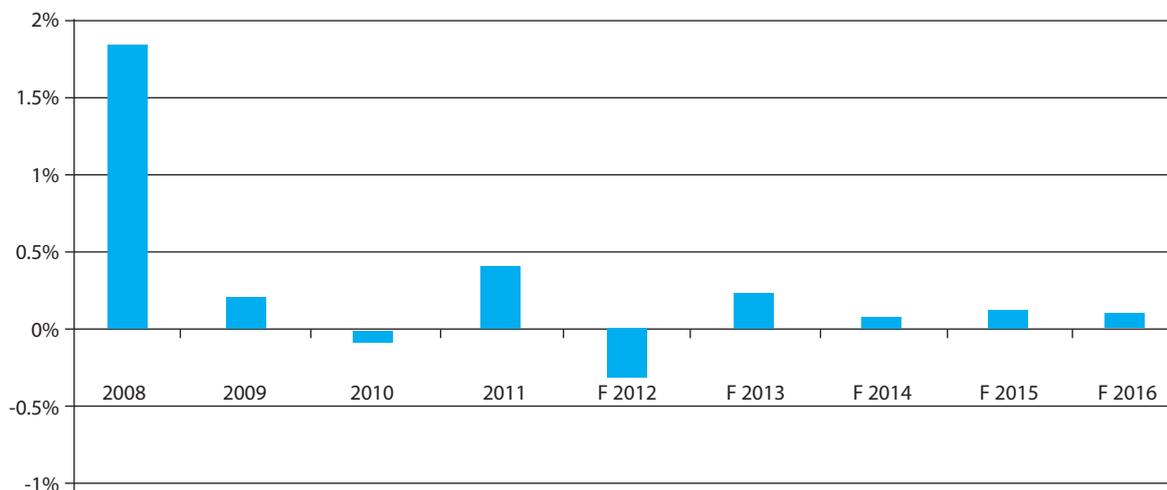
Konsultant nije napravio nikakve pretpostavke u vezi prognoziranih prihoda od stranih i Kosovskih donacija, a ni učešće građana u projektima kapitalnih investicija. To je zato jer je teško proceniti broj buduće donatorske podrške u opštini. U pogledu učešća građana u projektima kapitalnih investicija, bilo je indikacija od strane službenika opštine da će se ova politika biti pozajmljena kao politička odluka i tako građani biće ohrabreni da plate svoje poreze na imovinu, kako bi bili u prednosti prilikom odlučivanja lokacije za opštinske projekte kapitalnih investicija.

Prognoza Sopstvenih Prihoda – Opština Elez Han

Vrste sopstvenih prihoda	2007	2008	2009	2010	2011	F 2012	F 2013	F 2014	F 2015	F 2016
Porez na imovinu	31,000.00	53,000.00	65,000.00	54,228.84	70,303.64	72,342.45	103,449.70	106,656.64	114,122.60	122,111.18
Porezi i dažbine na biznis	8,000.00	10,000.00	87,000.000	90,705.00	94,727.00 0,08881609	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prihodi od korišćenja opštinske imovine	1,000.00	2,000.00	1,000.00	13,174.10	17,341.50 16,3415	18,208.58 0,05	20,029.43 0.1	23,033.85 0.15	23,033.85 0.00	23,033.85 0.00
Prihodi od prodaje komunalnih usluga	0.00	13,000.00	16,000.00	12,782.54	60,344.03 2.77150188	22,025.57 -0.635	23,677.49 0.075	25,690.08 0.085	27,488.38 0.07	29,412.57 0.07
Prihodi od sudskih, policijskih i opštinskih kazni	20,000.00	18,000.00	16,000.00	14,713.55	13,050.00 -0.184375	13,441.50 0.03	13,979.16 0.04	14,678.12 0.05	15,558.81 0.06	16,492.33 0.06
Ostali prihodi	0.00	0.00	0.00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Prohodi od administrativnih taksi i dažbina	5,000.00	21,000.00	28,000.00	27,154.50	39,521.00 0.41146429	42,287.47 0.07	45,247.59 0.07	48,414.92 0.07	52,288.12 0.08	56,471.17 0.08
Učešće građana (zdravstvo i obrazovanje)	2,000.00	3,000.00	3,000.00	2,513.60	4,771.60 0.59053333	4,962.46 0.04	5,111.34 0.03	5,213.56 0.02	5,317.84 0.02	5,424.19 0.02
Grantovi i donacije	0.00	70,000.00	10,000.00	0.00	0.00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ukupno:	67,000.00	190,000.00	226,000.00	215,272.13	300,058.77	173,268.03	211,494.71	223,687.17	237,809.59	252,945.29
Promena procene generisanja SP iz godine u godinu		1.835820896	0.189473684	-0.047468451	0.32769367	-0.42255304	0.22062168	0.057649	0.0631347	0.063646312
Preneti Prihodi	33,000.00	58,004.00	112,000.00		75,014.69	38,118.97	35,954.10	33,553.08	28,537.15	25,294.53
Ukupno na raspolaganju za opštinu	100,000.00	248,004.00	338,000.00		375,073.79	211,386.57	247,449.03	257,240.30	266,346.80	278,239.89

Kao što se može videti na tabeli prognoziranih Sopstvenih Prihoda, SP za opštinu Elez Han mogli bi dostići na 252,945.29 Evra u 2016. Postoji jasan pozitivni trend kada se posmatraju celokupni SP.

Opština Elez Han – Istorijski i Prognozirani iz godine u godinu SP u procentualnim promenama

Iako 2008 godina ja bila na vrhuncu, glavni pokretači su bili pokretanje funkcionisanja nove opštine Elez Han i povećanje prihoda od poreza na imovinu i donacija. Međutim, kada se izuzmu grantovi i donacije, opština prema prognozama do 2016 se očekuje da će generisati do 15.7% manje SP godišnje u odnosu na generisane SP u 2011. Poboljšanja u tom pogledu mogu se postići boljim upravljanjem i korišćenjem opštinskih resursa i usluga, kao i kroz efikasnije kontrole, inspekcije i zakone.

Grafikon u nastavku pokazuje istorijske i projektovane SP do 2016:

Opština Elez Han – Istorijski i Prognozirani Sopstveni Prihodi

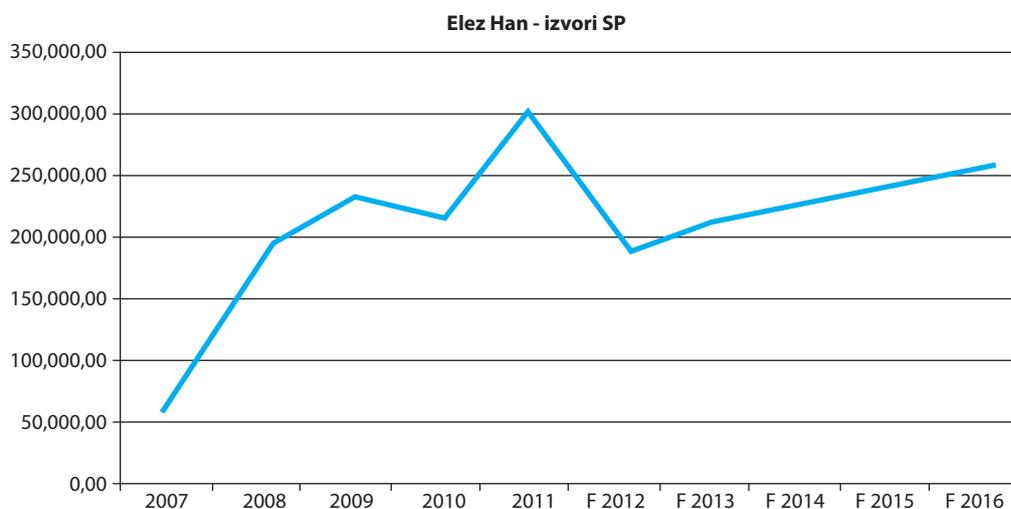
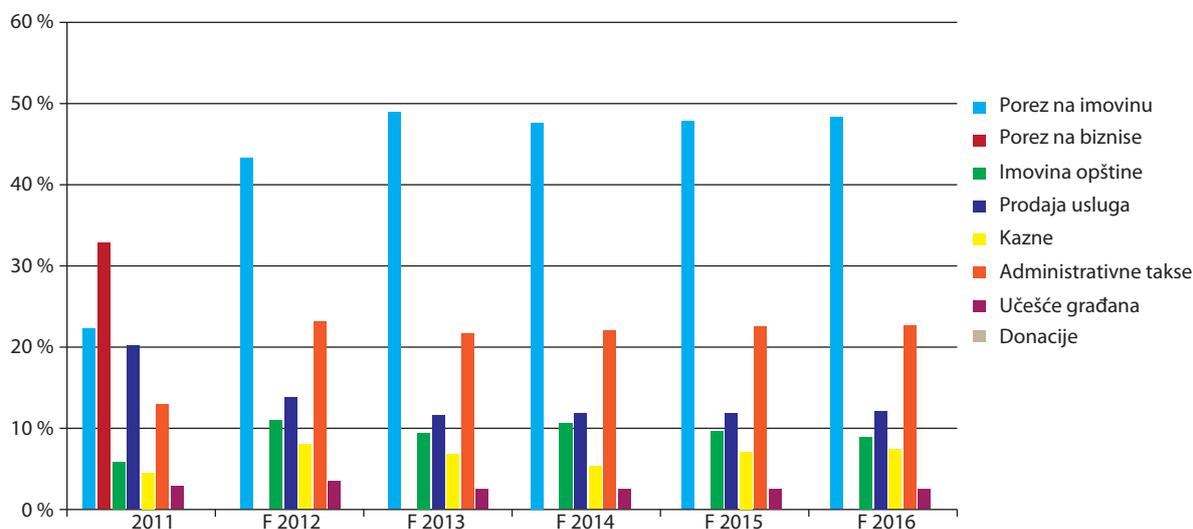
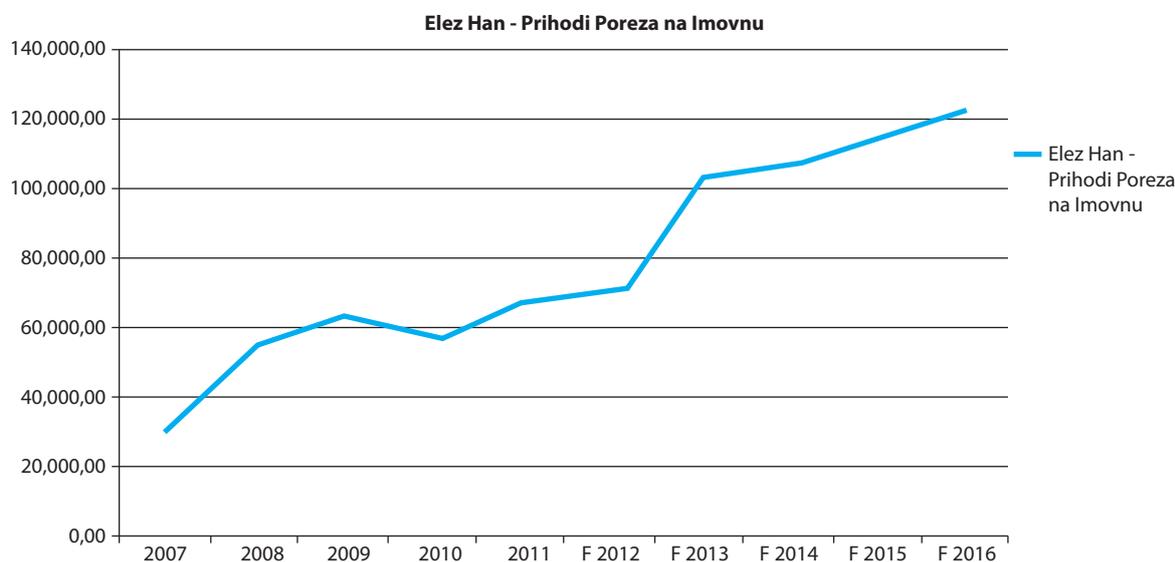

Tabela u nastavku predstavlja učešće svake kategorije SP i ukupno pretpostavljane SP za opštinu Elez Han:

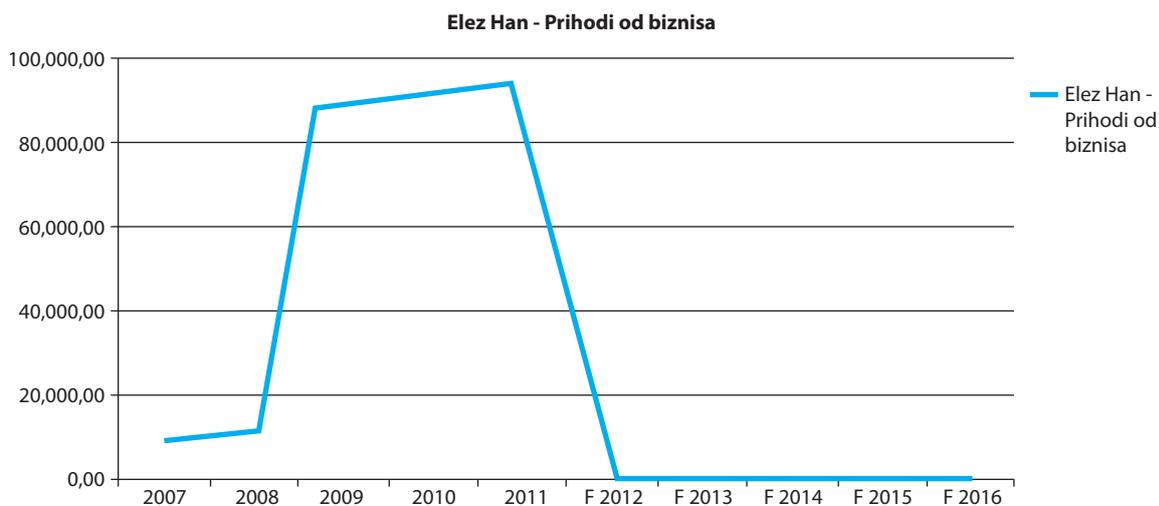

Kao što se može videti na gore predstavljenom grafikoni, glavni predviđeni pokretači za SP u opštini Elez Han pretpostavlja se da su Porez na Imovinu, Prodaja Usluga i Administrativne Takse.

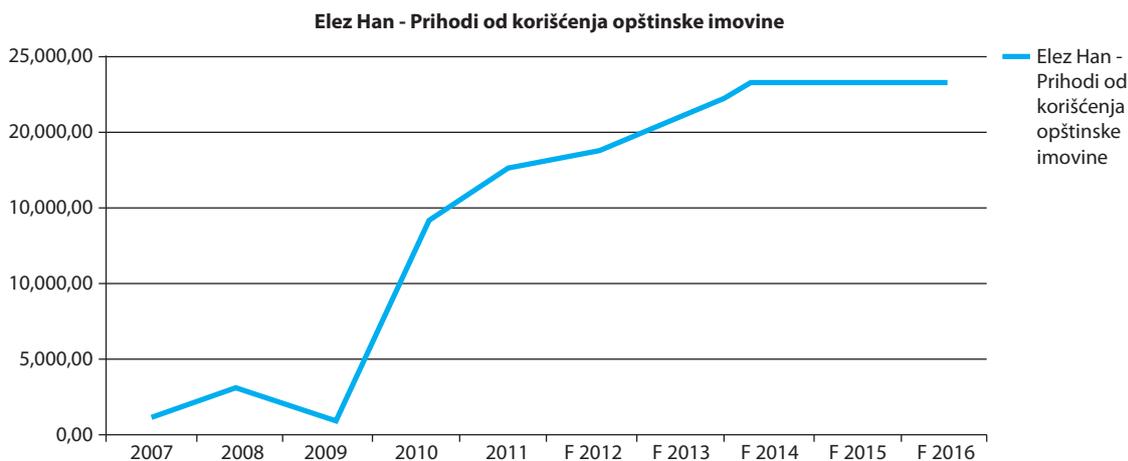
Rast svake kategorije predviđenih SP je kao što je predstavljeno u nastavku:

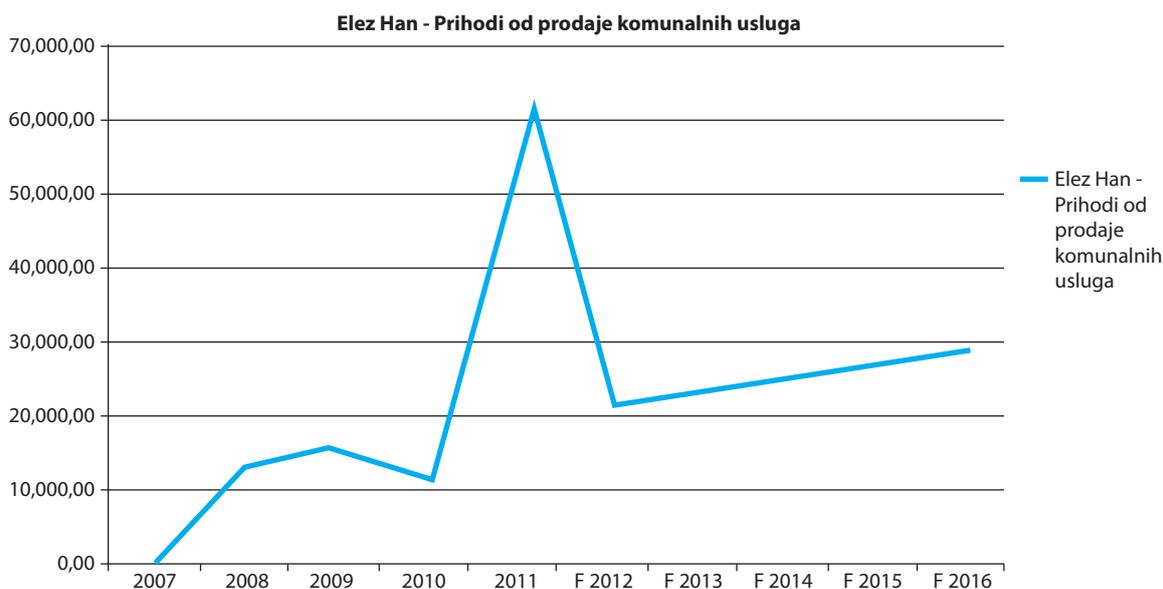
Prihodi od Poreza na imovinu su zabeležili značajni rast i postigli nivo od 73.69% više u odnosu na 2011 godinu. To je zbog povećanja poreskih stopa, uvođenja poreza na zemljište, poboljšane registracije, upravljanja bazom podataka, poboljšanog fakturisanja i bolje primene. Prihodi od ovog poreza će se takođe povećati zbog prirodnog rasta opštine kao i zbog ekonomskog rasta. Konačno, takođe može se računati i na prikupljene prihode od poreskih obaveza iz prethodnih godina.

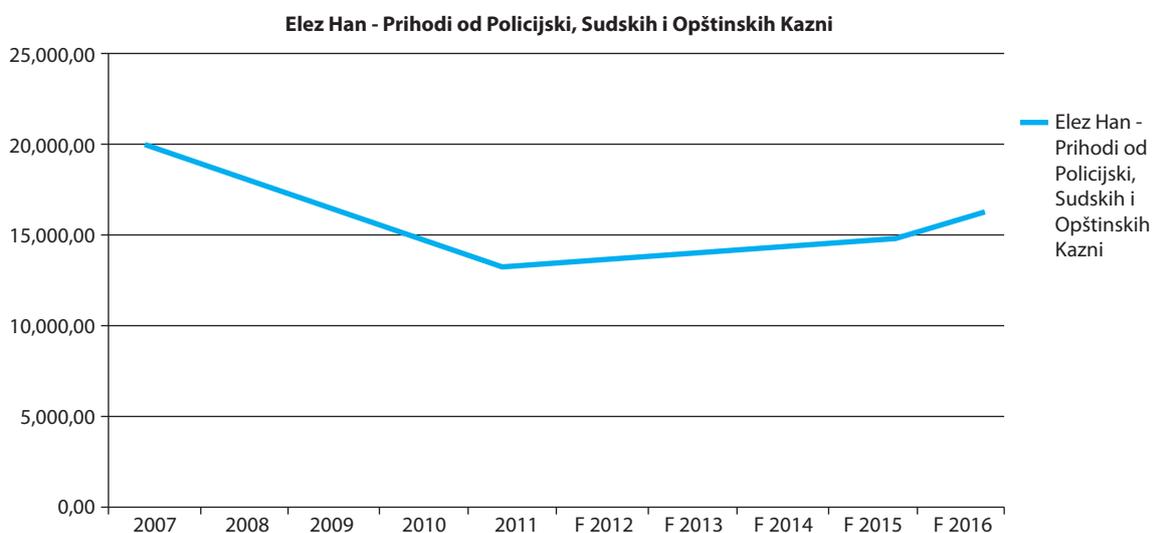
Porezi na biznis će naglo pasti u 2012, kao posledica promena u politikama na centralnom nivou, što će i naložiti opštinama da ne naplaćuju biznisima/preduzećima nikakve takse i dažbine, tako se omogućava samo delimično prikupljanje starih dugova biznisa i potpuno odstranjivanje ove kategorije od 2012.

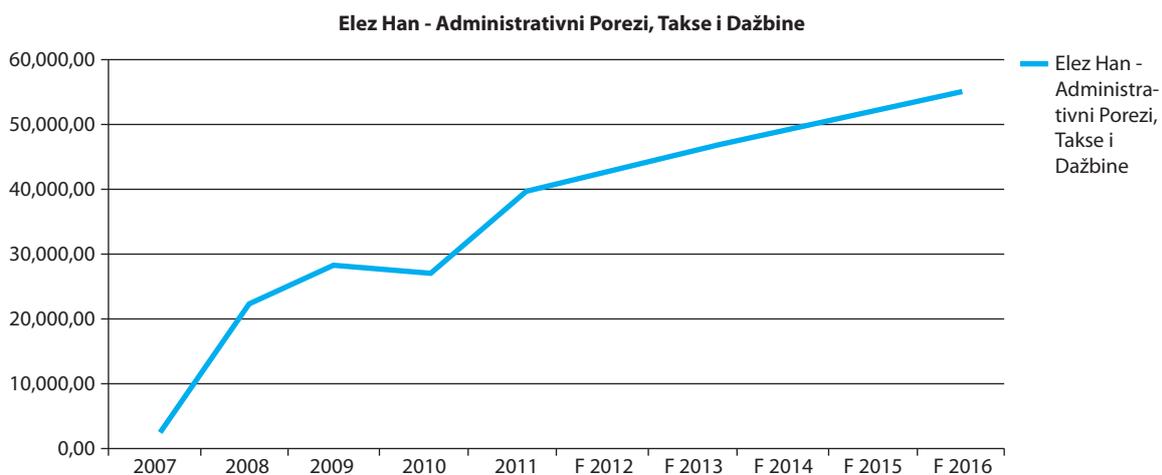
Prognozirani prihodi od korišćenje opštinske imovine se očekuje da će se povećati za 33 % do 2016 u odnosu na nivoa 2011, što se može postići kroz poboljšano upravljanje opštinskih sredstava.

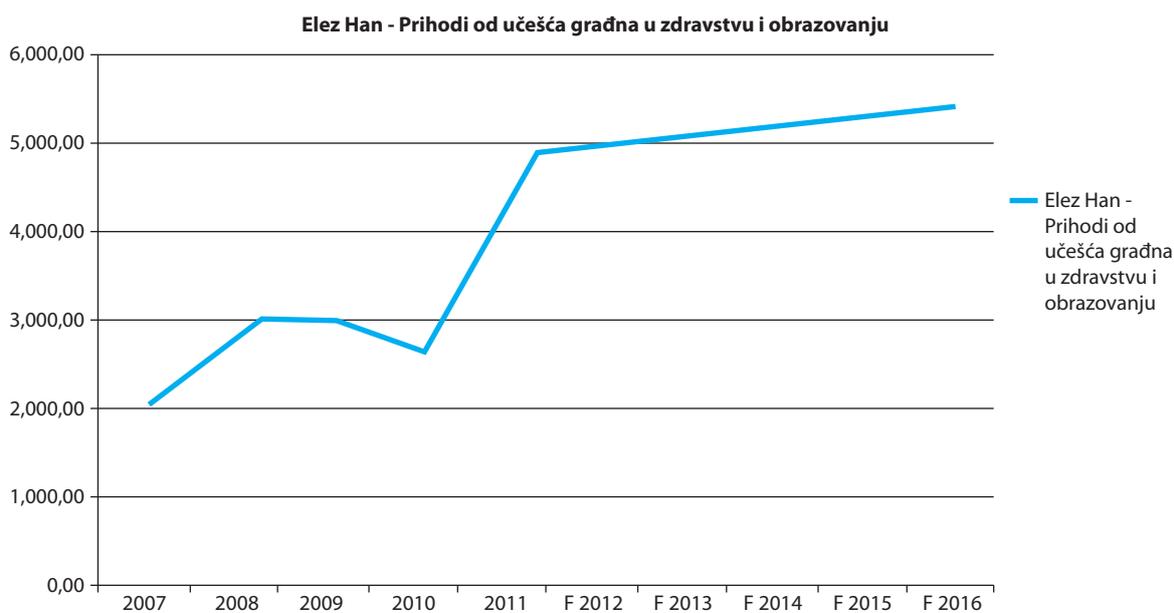
Prihodi od prodaje komunalnih/opštinskih usluga su važan činilac SP u opštini. Može se primetiti skok prihoda u 2011 od usluga, a koji se očekuje da će pasti za nivo zbog nižeg iznosa prikupljanja tokom godina. Prognoze su da će opština Elez Han doživeti pad od preko 50 % u prikupljanju prihoda od pružanja opštinskih usluga od 2016 u odnosu na nivo 2011 godine.

Prihodi od novčanih kazni izdatih od strane suda, policije i opštine su peti najveći činioци opštinskih SP, i imaju manji efekat na generisanje SP sa 6.80% u proseku prognoziranog doprinosa generisanih prihoda od strane opštine u godinama do 2016. Opština bi trebalo da poveća učešće u ovim taksama putem povećanja doprinosa u ovoj kategoriji koji dolazi iz opštinskih kazni kroz unapređenje efikasnosti svojih opštinskih inspekcijских službi.

Administrativne takse, porezi i dažbine prikupljene od strane opštine Elez Han očekuje se da se povećaju za više od 50% do 2016 u poređenju sa nivoom u 2011.

Prognoziranih prihodi koji dolaze od učešća građana putem naplata u obrazovanje i zdravstvu tokom prognoziranog perioda doprinose u proseku za 2,40% generisanih SP u periodu 2012 - 2016, a očekuje se da će porasti za 13,57% u ovom periodu.

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE PRIKUPLJANJA SOPSTVENIH PRIHODA

Opšte preporuke

Postoje nekoliko opštinskih preporuka o naporima koje bi trebalo da važe za sve partnerske opštine kako bi se poboljšalo prikupljanje prihoda iz sopstvenih izvora. U nastavku su niz namenjenih preporuka za partnerske opštine LOGOS-a.

Na službenoj stranici opštine, Opštinska Uredba o Porezima, Taksama i Dažbinama treba biti objavljena na transparentnu i lako dostupnu lokaciju na službenoj veb stranici opštine.

Dalje, u aktuelnim uredbama o porezima, taksama i dažbinama indeks inflacije nije uzet u obzir; zato se preporučuje da kada se bude menjala uredba obuhvati se i indeks inflacije u predložene takse/naknade za sve opštinske usluge.

Preporučuje se da u okviru novih uredba trebalo bi da se jasno naglasi razlika usluga koje se pružaju pravnim i fizičkim licima, kao i kod različitih nivoa naknade za ove dve kategorije. Poboljšana upotreba ekonomskih kodova i uvođenje novih kodova koje će se koristiti od strane opština u planiranju i izveštavanju SP, uključujući sinhronizaciju ovih kodova sa UNIREF bar kodom sistema i Sektoru za Trezor unutar MF, je neophodna.

U tom smislu, u cilju da se doprinese transparentnosti u izveštavanju, nova uredba o porezima, taksama i korisničkim dažbinama, kada opisuje različite opštinske usluge, poreze i takse vezane za sve ove usluge, Uredba treba da sadrži u opisu tačan naziv usluge, kontni plan ekonomskog koda, povezan kod UNIREF-a sa uslugom, jedinicom i odeljenjem koji pruža usluge.

U smislu poboljšanja sistema izveštavanja postoji potreba za menadžment informacionog sistema o SP. MIS kod SP će pomoći opštinama da poboljšaju usluge i identifikacije problematičnih područja u okviru usluga koje se nude i takođe povećaju efikasnost u izveštavanju, praćenju i generisanu SP.

Konkretno, u vezi sa porezom na imovinu, opštine kao završni korisnik centralizovanog menadžmenta informacionog sistema poreza na imovinu, koji se upravlja i razvija od strane Odeljenja za Porez na Imovinu unutar Ministarstva Finansija, treba da ima pun pristup na podatke u sistemu. Opštinama treba da bude dozvoljeno da pristupe prilagođenim dodatnim izveštajima iz centralnog sistema, što će omogućiti bolji razvoj politike i bolje donošenje odluka. Između ostalog, sistem treba da omogući karakteristike izveštavanja o porezu na imovinu, najmanje u sledećem obliku: Zavod za fizička i pravna lica po zonama takođe podeljenim po godinama za fakturisanje i naplatu; Odeljenje za naplatu i dug za tekuću godinu i prethodne godine; Stari dugovi i mogućnosti za poreske obveznike da plate stare dugove; Listiranje najvećih dužnika.

Dalje, uvođenje od strane centralnog nivoa fiskalnih kasa za generisanje priznanica za naplate ispod 10 evra, što će takođe biti povezano sa odgovarajućim ekonomskim kodovima za izveštavanje, imaće i nekoliko prednosti. Prvo, to će ubrzati proces plaćanja na opštinskoj blagajni jer neće biti potrebno ručno pisanje fakture na papiru. Drugo, to bi poboljšalo izveštavanje i planiranje, i biće dostupni podaci o tačnim uslugama koje se pružaju građanima opštine, po ekonomskim kodovima (npr. broj

izvoda rođenih, izvod venčanih, verifikacija dokumenata i sl.). Na kraju, to bi smanjilo mogućnost grešaka u izvještavanju i smanjilo potencijal za greške u rukovanju gotovinskih isplata.

Dalje izveštajna linija treba da bude uspostavljena između opštine i resornih ministarstava za Indirektne SP kao što su licence/dozvole za kamenolome, šumarstva i saobraćajne kazne. Ovo je posebno konkretan slučaj za opštine bez Manjih Sudova, gde preusmeravanja plaćanje saobraćajnih kazni kod odgovarajućih korisničkih opština treba da budu standardizovane na centralnom nivou.

Kao deo priprema za promene u politikama za opštinske dažbine na biznise/preduzeća, opštine bi trebalo da se pripreme kako bi bile u stanju da generišu prihode iz drugih kategorija a ne od taksi na poslovne licence, kako bi mogli barem da ublaže uticaj ukidanje prihoda od poreza na biznise u narednim godinama.

Preporuke za Elez Han

Porez na imovinu, kao jedan od najvećih činioaca, je oblast na koju Elez Han treba da se fokusira. Trenutno, opština ne ažurira bazu podataka imovine kao što se zahteva zakonom (1/3 baze podataka se ažurira na godišnjem nivou), i fakturisanje se sprovodi na osnovi postojeće baze podataka sa centralnog Odeljenja za Porez na Imovinu unutar Ministarstva za Finansije, bez direktne komunikacije između opštinskog i centralnog nivoa. Projekat za registraciju imovine podržan od strane LOGOS-a za Elez Han treba biti kapitalizovan i za novo registrovane imovine trebaju se izdati fakture od 2012. Poboljšanje politike oporezivanja, poboljšanje efikasnosti u sprovođenju i bolje usmeravanje dužnika treba da bude visoko na dnevnom redu. Jedna oblast podrške iz projekta LOGOS može da bude u pripremi opštinskih publikacije i terenskih događaja u cilju prezentacije postignutih rezultata u naplati poreza na imovinu i promovisanju efekta poboljšanja naplate u svakodnevnom životu stanovnika pojedinih zona.

Sa očekivanjem da porezi na preduzeća neće biti dozvoljeni na opštinskom nivou, Kačanik bi trebalo da sprovede analize o tome kako da se kompenzuju potencijalni gubici prihoda, kao posledica ukidanja ove kategorije prihoda.

Dalje, opština Elez Han trenutno ne prikuplja nikakve prihode od dozvola/licenci za korišćenje reklamnog prostora. Jedna od preporuka je da opština počne primenu propisane naknade u opštinskoj uredbi i primeni ih na korisnike. Ovo je posebno relevantno za Elez Han jer je granična opština i nalazi se na magistralnom putu prema Makedoniji i graničnom prelazu.

Završetak dokumentacije za prostorno planiranje, uključujući i urbani i detaljni regulatorni plan, će omogućiti opština da podstakne razvoj, posebno u građevinskom sektoru. To će pomoći opštini da poveća prihode koji dolaze od izdavanja građevinskih dozvola, kao i iz drugih srodnih usluga, kroz stimulisane novih građevinskih aktivnosti i legalizaciji postojećih ne registrovanih i ne licenciranih svojstva/imovina.

LOGOS

Nazim Gafurri str. 33
Po Box no.2
10000 Pristina, Kosovo
<http://www.helvetas-ks.org>

Tel: +381(0) 38 51 77 15
Tel: +381(0) 38 51 66 44
Fax: +381(0) 38 51 88 33
info@helvetas-ks.org